

Geleneksel K?rg?z Dini ?lçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Geleneksel K?rg?z Dini ?lçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22080>

Özet

Geleneksel K?rg?z Dini Ölçe?i, Ergeshkyzy ve Y?ld?z (2018) taraf?ndan geli?tirilm? bir ölçektir. Bu ölçek, K?rg?zistan toplumunda yayg?n olan ve ?slamiyet öncesi inanç sistemlerinden (özellikle Geleneksel K?rg?z Dini) kaynaklanan geleneksel dini uygulamalar?, inançlar? ve ritüelleri psikometrik aç?dan ölçmek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçek geli?tirme çal??mas?, bu geleneksel inançlar?n modern K?rg?z kimli?i ve kültürü üzerindeki etkilerini bilimsel olarak incelemeyi hedeflemektedir. Ölçek, özellikle bireylerin ?amanist ve Tengrist kökenli pratiklere olan ba?l?k düzeylerini belirlemeye odaklanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

K?rg?zistan, Geleneksel din, ?amanizm, Tengrizm, Ölçek Geli?tirme, Psikoloji, Din Psikolojisi, Kültürel ?nançlar.

Yazarlar

A. Ergeshkyzy, M. Y?ld?z

Amaç

Ölçe?in temel amac?, K?rg?z kültürüne özgü geleneksel dini inanç sistemlerinin çok boyutlu yap?s?n? ortaya ç?karmak ve bu yap?y? geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçebilecek bir araç sunmaktır. Bu çal??ma, geleneksel inançlar?n modernle?me süreçleri kar??s?ndaki direncini veya adaptasyonunu inceleyen din psikolojisi ara?t?rmalar?na önemli bir katkı sağlamaktadır.

Ölçek, K?rg?zistan'da dini çe?itlili?in ve senkretik inanç pratiklerinin ara?t?r?lmas?nda kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r. Geli?tirme süreci, geleneksel inançlar?n teorik yap?s?na uygun maddelerin olu?turulmas? ve ardından bu maddelerin istatistiksel analizlerle geçerlik ve güvenilirli?inin test edilmesini içermi?tir.

Yap?

Geleneksel K?rg?z Dini Ölçe?i, bireylerin geleneksel inançlara, ritüellere ve uygulamalara yönelik tutumlar?n? ve kat?l?mlar?n? ölçen bir yap?y? temsil eder. Bu yap? genellikle, K?rg?z halk?n?n günlük ya?am?nda yer alan ruhlara, atalara ve do?aüstü güçlere olan inançlar? içeren boyutlar? kapsar. Ölçe?in teorik temeli, geleneksel dini pratiklerin bireysel ve toplumsal i?levlerini inceleyen din sosyolojisi ve Din Psikolojisi alanlar?na dayanmaktadır.

Ölçe?in çok boyutlu bir yap?ya sahip olmas? beklenir; bu boyutlar aras?nda "Do?aüstü Güçlere

"nanç", "Ritüel Kat?l?m?" ve "Atalara Sayg?" gibi alt faktörler bulunabilir. Bu alt faktörler, ölçe?in ölçtü?ü genel yapıyı oluşturan spesifik psikolojik eğilimleri temsil eder.

Geçerlik

Geliştirme çalışması, ölçe?in yapısal Geçerlik kanıtlarını sunmuştur. Yapı geçerliliğini belirlemek için genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. AFA sonuçları, ölçe?in teorik olarak beklenen faktör yapısını desteklemiş, maddelerin ilgili faktörlere yüksek yükler verdiğini göstermiştir.

DFA sonuçları ise, elde edilen faktör yapısının veriyle uyumlu olduğunu ve kabul edilebilir uyum indekslerine (örneğin, CFI, TLI, RMSEA) sahip olduğunu kanıtlamıştır. Ayrıca, ölçe?in kapsam geçerliliğini sağlamak amacıyla ilgili uzman görüşlerine başvurulmuş ve maddelerin geleneksel K?rg?z dini pratiklerini yeterince temsil ettiğii doğrulanmıştır.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlılığı ve kararlılığı, Güvenirlik analizleriyle değerlendirilmiştir. İç tutarlılık güvenilirliği için en yaygın kullanılan yöntem olan Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek Cronbach Alfa değerleri (genellikle .70 ve üzeri), ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtü?üğünü göstermiştir.

Ek olarak, ölçe?in kararlılığını ölçmek amacıyla test-tekrar test güvenilirliği analizleri de yapılmış olabilir. Bu analizler, aynı bireylerin farklı zamanlarda ölçekten benzer puanlar aldığını, dolayısıyla ölçe?in zaman içinde tutarlı sonuçlar ürettiğini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Geleneksel K?rg?z Dini Ölçe?i'nin faktör yapısı, ölçek geliştirme sürecinin temelini oluşturmaktadır. Araştırmacılar, K?rg?zistan bağlamında geleneksel inançların hangi temel boyutlardan oluştuğunu belirlemek için **Faktör Analizi** yöntemini kullanmışlardır. Bu analiz, ölçe?in tek bir genel inanç düzeyini mi, yoksa birden fazla ilişkili boyutu mu ölçtü?üğünü ortaya koymuştur.

Analizler sonucunda elde edilen faktör yapısı, geleneksel inançların karmaşık ve çok katmanlı doğasını yansıtmaktadır. Bu yapı, ölçe?in puanlanması ve yorumlanması için kritik öneme sahiptir, çünkü araştırmacıların sadece genel bir skor yerine, bireylerin inanç sisteminin farklı yönlerini ayrı ayrı değerlendirmesine olanak tanır.

Araç Bilgileri

Test Türü:

Geli?tirme

Format:

Muhtemelen 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme (Örne?in: "Kesinlikle Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a).

Mevcut Diller:

K?rg?zca, Türkçe (Orijinal yay?n Türkçe yap?lm??t?r).

Popölasyon Grubu:

K?rg?zistan'da ya?ayan yeti?kin bireyler.

Ya? Grubu:

Genellikle 18 ya? ve üzeri (Üniversite ö?rencileri ve genel popölasyon örneklemi).

Popölasyon Detaylar?:

Ölçek, özellikle kültürel ve dini geleneklerin güçlü oldu?u K?rg?z popölasyonu üzerinde standartla?t?r?lm??t?r.

Test Metodolojisi:

Öz bildirim (Self-report) ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

K?rg?z kültürü, Din psikolojisi, Senkretik inançlar, Ölçek Geli?tirme, Mualla Y?ld?z, Ergeshkyzy, K?rg?zistan.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?:

Yay?n kayna??nda belirtilmemi?tir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri:

Mualla Y?ld?z: muallayildiz@ankara.edu.tr

Yaz??ma Adresi:

Mualla Y?ld?z (Ankara Üniversitesi, Türkiye)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2018 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Kullan?m izinleri ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Mualla Y?ld?z ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik ve ara?t?rma amaçlı? kullan?mlar için izinler, genellikle yazar?n onay? ile sa?lanmaktadır.

Orijinal makalenin PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

PDF ?ndirme Ba?lant?s?: geleneksel-kirgiz-dini-olcegi-toad.pdf

Kaynakça

Ergeshkyzy, A. & Y?ld?z, M. (2018). Geleneksel K?rg?z Dini Ölçe?i. *Uluslararası Sosyal Aras?t?rmalar Dergisi*, 11(57), 805-814.

Geleneksel K?rg?z Dini Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak metinde sa?lanmam??t?r. Ölçek maddelerinin tam listesi için yukar?da belirtilen akademik makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.